

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

SENAT

LEGE

privind organizarea și desfășurarea votului electronic la distanță

Senatul adoptă prezentul proiect de lege

CAPITOLUL I

Dispoziții generale

Art.1.- Prezenta lege reglementează procesul electoral electronic în scopul exercitării votului electronic la distanță, ca modalitate de exercitare de către cetățenii români a dreptului constituțional de a vota, complementară votului la urne.

Art.2.- Votul electronic la distanță poate fi acordat în cadrul alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților, al alegerilor pentru Parlamentul European, al alegerilor pentru autoritățile administrației publice locale, al alegerilor pentru Președintele României, precum și în cadrul referendumurilor naționale ori locale și indiferent dacă alegătorii au domiciliul sau reședința în România sau în străinătate.

Art.3.- În sensul prezentei legi, termenii și expresiile de mai jos au următoarele semnificații:

- a) *aplicație de vot electronic* - sistemul software instalat sau accesat prin browser web pe terminalul votantului pentru a vota;
- b) *buletin de vot electronic* - varianta electronică a buletinului de vot, care conține opțiunile electorale și votul alegătorului, după marcarea;
- c) *certificat digital* - act de identitate sub formă electronică, folosit pentru autentificarea și certificarea identității unui cetățean în cazul accesării de la distanță a unor resurse;

d) *cheie criptografică* - codul matematic folosit pentru sigilarea și desigilarea urnei de vot electronic;

e) *proces electoral electronic* - ansamblul activităților și operațiunilor de pregătire, organizare și desfășurare a votului electronic la distanță;

f) *semnătură electronică* - date în formă electronică atașate sau logic asociate cu alte date în formă electronică și care servesc ca metodă de identificare, conform art.4, pct.3 din Legea nr.455/2001 privind semnătura electronică, republicată;

g) *sigilare criptografică* - procedeu matematic și criptografic bazat pe un algoritm prin care urna de vot electronic este securizată;

h) *sistem de numărare a votului electronic la distanță* - aplicație, parte integrantă a sistemului de vot electronic, creată și utilizată separat și special pentru numărarea și totalizarea voturilor și a opțiunilor electorale aflate în urna de vot electronic;

i) *sistem de vot electronic* - totalitatea mijloacelor electronice, a programelor informatice și a mijloacelor de comunicație utilizate pentru desfășurarea procesului electoral electronic;

j) *sursă deschisă* - modul de licențiere și proprietate al codului sursă al sistemului de vot electronic;

k) *urnă de vot electronic* - sistem software care conține totalitatea voturilor exprimate de către cetățeni prin exercitarea dreptului de vot electronic;

l) *vot electronic la distanță* - modalitate de exercitare a dreptului constituțional de a vota, în cadrul scrutinelor prevăzute la art.2, prin intermediul unei aplicații de vot electronic care transmite buletinul de vot, în deplină siguranță, prin internet.

Art.4.- (1) Votul electronic la distanță va avea o etapă experimentală, care se va desfășura pe parcursul următoarelor trei scrutine naționale consecutive organizate de la data intrării în vigoare a prezentei legi.

(2) În etapa experimentală, în situația alegerilor pentru Parlamentul European și a alegerilor pentru Președintele României, votul electronic la distanță se realizează într-o singură unitate administrativ-teritorială. În situația alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților, a alegerilor pentru autoritățile administrației publice locale, precum și a unui referendum național, în etapa experimentală votul electronic la distanță se realizează într-o singură circumscripție electorală. Unitatea administrativ-teritorială, respectiv circumscripția electorală în care se desfășoară etapa experimentală a votului electronic la distanță sunt stabilite de către Autoritatea Electorală Permanentă prin tragere la sorți la fiecare scrutin, conform

unei metodologii adoptate de Autoritatea Electorală Permanentă, în termen de maximum 90 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi.

(3) Autoritatea Electorală Permanentă anunță rezultatul tragerilor la sorți prin publicare în Monitorul Oficial, Partea I, pe pagina de internet a Autorității Electorale Permanente, în presă și televiziune, în termen de maximum cinci zile de la data tragerii la sorți.

(4) În cadrul primelor două scrutine din faza experimentală, voturile exprimate prin vot electronic la distanță nu sunt luate în calculul voturilor exprimate pentru declararea rezultatului alegerilor, voturile luate în calcul pentru declararea rezultatului alegerilor fiind cele exprimate pe buletinul de vot, în secția de votare.

(5) În cazul celui de-al treilea scrutin din faza experimentală, voturile exprimate prin vot electronic la distanță sunt luate în calculul voturilor exprimate pentru declararea rezultatului alegerilor.

Art.5.- Ulterior scrutinelor din faza experimentală a votului electronic la distanță, acesta va deveni o modalitate general valabilă de exercitare de către cetățeni a dreptului constituțional de a vota.

Art.6.- (1) Sistemul software utilizat pentru derularea votului electronic are un cod sursă deschis pentru analiză și auditare, indiferent de tipul de licențiere.

(2) Autoritatea Electorală Permanentă are obligația de a pune la dispoziția oricărei persoane interesate, la cererea scrisă a acesteia, sistemul software prevăzut la alin.(1) pentru a oferi posibilitatea acesteia să formuleze sugestii și comentarii în scopul îmbunătățirii sale.

(3) Sistemul software conține cel puțin următoarele caracteristici tehnice minime:

a) măsuri de securitate complexe pentru a-l proteja împotriva atacurilor cibernetice;

b) măsuri de monitorizare și remediere a unor atacuri cibernetice potențiale sau propriu-zise.

Art.7.- (1) Sistemul de vot electronic se supune unui proces de verificare și certificare spre neschimbare de către Serviciul de Telecomunicații Speciale și de către o organizație independentă din domeniul securității informatice, desemnată de către Autoritatea Electorală Permanentă prin licitație publică internațională și care deține un certificat de securitate industrială sau un certificat echivalent emis de instituții omoloage recunoscute de România.

(2) După certificarea spre neschimbare, sistemul de vot electronic prevăzut la alin.(1) este predat Autorității Electorale Permanente, operarea acestuia realizându-se conform metodologiei stabilite împreună cu dezvoltatorul de sistem.

(3) După certificarea spre neschimbare, sistemul de vot electronic prevăzut la alin.(1) este pus la dispoziția formațiunilor politice care participă la alegeri, precum și a candidaților independenți, la cererea scrisă a acestora.

Art.8.- (1) Stabilirea identității alegătorului și accesul acestuia la sistemul de vot electronic se efectuează utilizând un certificat digital calificat sau avansat eliberat conform Regulamentului (UE) nr.910/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 iulie 2014 privind identificarea electronică și autentificarea pieței interne electronice și de abrogare a Directivei 1999/93/ CE (JO L 257/73 din 28 august 2014).

(2) Ministerul de Externe, pentru cetățenii cu domiciliul în afara României, respectiv Autoritatea Electorală Permanentă, pentru cetățenii cu domiciliul în România, eliberează în mod gratuit certificatul digital calificat sau avansat prevăzut la alin.(1) alegătorilor care formulează cererea prevăzută la art.26 alin. (1).

Art.9.- (1) Votul electronic la distanță este secret.

(2) Procesul electoral electronic este organizat astfel încât să nu fie posibilă reconstituirea unei legături între vot și alegător.

Art.10.- Sistemul de vot electronic permite alegătorului să verifice independent:

- a) dacă votul său a fost recepționat;
- b) dacă votul său a fost înscris corect;
- c) dacă votul său a fost numărat așa cum a fost înscris.

Art.11.- Sistemul de vot electronic stochează doar datele cu caracter personal ale alegătorului necesare desfășurării procesului electoral electronic și numai pe perioada strict necesară atingerii acestui scop, până la expirarea termenelor legale pentru contestarea rezultatului alegerilor.

Art.12.- Sistemul de vot electronic și orice parte autorizată trebuie să protejeze datele de autentificare ale alegătorului, astfel încât părțile neautorizate să nu poată utiliza, intercepta, modifica sau dobândi cunoștințe despre aceste date.

Art.13.- (1) Votul electronic la distanță începe cu șase zile înaintea scrutinului la urne și se finalizează în ziua precedentă scrutinului la urne.

(2) Data și ora deschiderii votării, precum și data și ora închiderii votării prin votul electronic la distanță, se stabilesc prin Hotărâre de Guvern, la propunerea Autorității Electorale Permanente.

Art.14.- (1) Pe perioada desfășurării votului electronic la distanță, alegătorul poate vota electronic de mai multe ori, ultimul vot exprimat anulându-le pe cele precedente.

(2) Orice alegător care a votat prin vot electronic la distanță poate vota la aceleași alegeri pe buletin de vot în secția de votare. Exercițarea votului pe buletin de vot în secția de votare anulează votul exercitat anterior prin votul electronic la distanță.

Art.15.- (1) Numărătoarea votului se realizează printr-un sistem informatic diferit de cel prin care s-a înregistrat votul.

(2) Sistemul de numărare a votului electronic la distanță nu este conectat la rețea sau la internet.

CAPITOLUL II

Organizarea procesului electronic electoral

Art.16.- Procesul electronic electoral este organizat de către o structură a Autorității Electorale Permanente, desemnată special, sub denumirea de Comisia de Vot Electronic.

Art.17.- (1) Comisia de Vot Electronic are un număr de trei membri permanenți, experți tehnici, persoane independente politic, desemnați pe bază de concurs.

(2) La scrutinele electorale, membrilor permanenți ai Comisiei de Vot Electronic nu li se eliberează o cheie criptografică.

(3) Pe perioada procesului electoral aferent fiecărui scrutin, în Comisia de Vot Electronic este numit ca membru și câte un reprezentant al fiecărui partid politic parlamentar și al fiecărei organizații a cetățenilor aparținând minorităților naționale cu grup parlamentar propriu în ambele camere ale Parlamentului, prin Ordin al Președintelui Autorității Electorale Permanente.

(4) Mandatul membrilor Comisiei de Vot Electronic prevăzuți la alin.(3) este egal cu cel al membrilor Biroului Electoral Central înființat pentru procesul electoral aferent fiecărui scrutin.

(5) Membrilor Comisiei de Vot Electronic reprezentanți ai partidelor parlamentare prevăzuți la alin.(3) li se distribuie câte o cheie criptografică, reunirea acestor chei făcând posibilă sigilarea și desigilarea criptografică a urnei de vot electronic.

Art.18.- Comisia de Vot Electronic are următoarele atribuții:

- a) ia măsurile necesare pentru ca sistemul de vot electronic să fie unul autentic și să funcționeze corect;
- b) organizează testarea sistemului de vot electronic;
- c) realizează rapoarte ale testărilor efectuate în care descrie vulnerabilitățile identificate și propune măsurile de remediere care se impun;
- d) asigură implementarea măsurilor de remediere constatate în urma testării.

Art.19.- Sistemul de vot electronic este proprietatea exclusivă a Autorității Electorale Permanente și se află în custodia Comisiei de Vot Electronic.

Art.20.- (1) În scopul asigurării disponibilității, fiabilității, utilității și securității sistemului de vot electronic, Autoritatea Electorală Permanentă are obligația de a utiliza exclusiv sistemul certificat de vot electronic, chiar și în caz de eșecuri și atacuri.

(2) Autoritatea Electorală Permanentă (împreună cu dezvoltatorul de software și orice alte instituții implicate) ia toate măsurile care se impun pentru a remedia în cel mai scurt timp problemele ce pot apărea pe durata derulării procesului de votare, inclusiv - dar fără a se limita la - cele referitoare la atacuri cibernetice.

Art.21.- Autoritatea Electorală Permanentă permite observatorilor acreditați să monitorizeze instalarea urnei electronice, precum și numărarea voturilor din urna electronică.

Art.22.- Procesul de instalare a urnei electronice, precum și sigilarea criptografică a acesteia vor fi înregistrate cu camere video, imaginile fiind puse la dispoziția cetățenilor în direct pe pagina de internet a Autorității Electorale Permanente.

CAPITOLUL III

Registrul electoral pentru votul electronic

Art.23.- Autoritatea Electorală Permanentă organizează în cadrul Registrului electoral o secțiune specială pentru votanții care optează pentru a vota electronic, numită Registru Electoral Electronic.

Art.24.- Cetățenii români cu drept de vot pot vota electronic la distanță dacă se înscriu, cu cel puțin 30 de zile înaintea datei fixate pentru alegeri, în Registrul Electoral Electronic și dacă dețin certificatul digital prevăzut la art.8.

Art.25.- Autoritatea Electorală Permanentă pune la dispoziția cetățenilor un portal de internet care conține un formular online unic pentru a aplica pentru certificat digital și pentru înscrierea în Registrul Electoral Electronic.

Art.26.- (1) Cererea de emitere pentru certificatul digital și pentru înscrierea în Registrul Electoral Electronic va conține numele, prenumele, codul numeric personal și adresa de domiciliu sau de reședință a solicitantului, precum și locul de unde solicitantul optează să își ridice certificatul digital.

(2) Cererea prevăzută la alin.(1) se transmite, la distanță, prin internet, prin intermediul portalului prevăzut la art.25 sau se înregistrează la oficiile comunicate de către Autoritatea Electorală Permanentă.

(3) Cetățenii români cu domiciliul sau reședința în statele în care România nu are misiune diplomatică ori oficiu consular pot transmite cererile de înscriere în Registrul Electoral Electronic, cu respectarea aceluiași termen, către misiunile diplomatice care îndeplinesc funcția de reprezentare a statului român în respectivul stat.

(4) Cetățenii români cu domiciliul sau reședința în statele cu care România nu are stabilite relații diplomatice ori consulare și nici misiune diplomatică acreditată ori oficiu consular acreditat pot transmite cererile de înscriere în Registrul Electoral Electronic, cu respectarea aceluiași termen, către una dintre cele mai apropiate misiuni diplomatice sau consulare ale României.

Art.27.- (1) Validarea cererii prevăzute la art.26 alin.(1) are loc în termen de cel mult șapte zile de la data înregistrării cererii.

(2) După validarea cererii, atribuirea certificatelor digitale se face, în țară, de către Autoritatea Electorală, iar pentru cetățenii din străinătate de către Ministerul de Externe, prin misiunile diplomatice și oficiile consulare ale României.

(3) Ridicarea certificatelor digitale se face în persoană, pe baza unui document de identitate valabil, la oficiile celor două instituții.

(4) Stocarea certificatului digital se poate face prin token fizic sau prin instalarea pe un terminal mobil al cetățeanului.

(5) În cazul furtului, pierderii sau deteriorării token-ului, se poate transmite o nouă cerere de emitere a unui certificat digital, dar nu mai târziu de 10 zile înaintea datei prevăzute pentru începerea votului electronic la distanță.

Art.28.- Autoritatea Electorală Permanentă nu poate refuza înscrierea cetățenilor români cu drept de vot în Registrul Electoral Electronic și nici emiterea certificatului digital, dacă cererile formulate de aceștia îndeplinesc condițiile prevăzute de lege.

CAPITOLUL IV

Pregătirea votării electronice

Art.29.- Cu 30 de zile înainte de ziua votării, Comisia de Vot Electronic realizează, pe portalul de internet prevăzut la art.25, o campanie de informare privind procesul electronic electoral și dă acces cetățenilor la aplicația de vot electronic.

Art.30.- (1) Aplicația de vot electronic generează pentru membrii Comisiei de Vot Electronic prevăzuți la art.17 alin.(3) câte o cheie criptografică care va fi folosită pentru sigilarea criptografică a urnei de vot electronic.

(2) Deschiderea urnei electronice de vot și numărarea voturilor electronice la distanță exprimate nu se poate realiza fără introducerea tuturor cheilor prevăzute la alin.(1).

CAPITOLUL V

Procedura de vot electronic

Art.31.- (1) Aplicația de vot electronic afișează alegătorului buletinul de vot corespunzător fiecărui tip de alegeri.

(2) Conținutul buletinului de vot va fi identic cu cel al buletinului de hârtie pentru tipul de alegere respectivă și se aprobă prin Hotărâre de Guvern.

Art.32.- (1) Alegătorul își exprimă votul prin bifarea pe buletinul de vot a unei singure căsuțe.

(2) După exprimarea votului său, alegătorul verifică, în cadrul aceleiași aplicații de vot electronic, corectitudinea înregistrării votului și confirmă alegerea sa, înainte ca votul să fie salvat.

(3) Aplicația folosită pentru votul electronic criptează votul alegătorului folosind cheia de criptare a voturilor.

(4) Alegătorul confirmă votul printr-o semnătură electronică extinsă, bazată pe certificatul digital calificat, atribuit conform prevederilor art.27.

(5) Sistemul electronic de vot transmite alegătorului, prin email și SMS, o confirmare a faptului că votul său a fost exercitat cu succes și că procedura de vot a fost finalizată.

Art.33.- După închiderea votării electronice, Comisia de Vot Electronic marchează în registrul electoral persoanele care au votat prin vot electronic la distanță.

Art.34.- Numărătoarea voturilor electronice la distanță se efectuează la finalul zilei alegerilor, imediat după închiderea secțiilor de votare.

Art.35.- După închiderea urnelor din secțiile de vot, lista celor care au votat la urne, pe buletinul de vot, se corelează cu lista alegătorilor care au votat electronic, urmând ca din această din urmă listă să fie extrase voturile alegătorilor care au votat la urne.

Art.36.- (1) Înainte de stabilirea rezultatelor votării în seara zilei de alegeri, voturile criptate și semnăturile digitale sunt separate, după care sunt decriptate și numărate.

(2) Sistemul decriptează voturile numai dacă nu sunt conectate la date cu caracter personal.

Art.37.- Comisia de Vot Electronic deschide urna de vot electronic reunind cheile prevăzute la art.30.

Art.38.- După finalizarea procesului de numărare a voturilor, sistemul de numărare a votului electronic la distanță generează un proces verbal cu rezultatele votului.

CAPITOLUL VI

Infrațiuni și contravenții

Art.39.- Nerespectarea dispozițiilor prezentei legi atrage, după caz, răspunderea contravențională, civilă sau penală.

Art.40.- (1) Accesarea de către persoane neautorizate a sistemului de vot electronic constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 1 la 5 ani.

(2) Tentativa se pedepsește.

Art.41.- Refuzul, fără drept, al membrului Comisiei de Vot Electronic de a-și folosi cheia criptografică în scopul pentru care a fost atribuită constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 2 la 7 ani.

Art.42.- (1) Folosirea unui alt sistem de vot electronic decât cel certificat constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 7 la 17 ani.

(2) Tentativa se pedepsește.

Art.43.- Constituie contravenții, dacă nu sunt săvârșite în astfel de condiții încât să constituie potrivit legii penale infracțiuni, următoarele fapte:

- a) încălcarea prevederilor art.11 și ale art. 12;
- b) efectuarea de operațiuni în Registrul Electoral Electronic de către persoane neautorizate;
- c) încălcarea prevederilor art.18, art.21, art.22 și ale art.28;
- d) eliberarea certificatelor digitale prevăzute la art. 8 în alte condiții decât cele prevăzute la art.27 alin.(2) și (3);
- e) înscrierea, cu bună-știință, în Registrul Electoral Electronic a unor persoane fictive ori care nu au drept de vot sau care nu au solicitat acest lucru.

Art.44.- (1) Contravențiile prevăzute la art.43 se sancționează după cum urmează:

- a) faptele prevăzute la lit.a) și b) cu amendă de la 15.000 lei la 30.000 lei;
- b) faptele prevăzute la lit.c) cu amendă de la 35.000 lei la 70.000 lei;
- c) faptele prevăzute la lit.d) și e) cu amendă de la 75.000 lei la 100.000 lei.

(2) Constatarea contravențiilor prevăzute la art.43 și aplicarea sancțiunilor prevăzute la alin.(1) se fac de către împuterniciții președintelui Autorității Electorale Permanente.

(3) Contravenientul poate achita, pe loc sau în termen de cel mult 48 de ore de la data încheierii procesului-verbal ori, după caz, de la data comunicării acestuia, jumătate din minimul amenzii prevăzute la alin.(1), agentul constatatator făcând mențiune despre această posibilitate în procesul-verbal.

(4) Contravențiilor prevăzute la art.43 le sunt aplicabile dispozițiile Ordonanței Guvernului nr.2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr.180/2002, cu modificările și completările ulterioare.

Acest proiect de lege se consideră adoptat de Senat în forma inițială, în condițiile articolului 75 alineatul (2) teza a III-a din Constituția României, republicată.

PREȘEDINTELE SENATULUI

Teodor-Viorel Meleşcanu